

Huisnamen III

Een wereld vol geheimen

Hans de Groot

In de nummers 19 en 21 van dit blad vertelde ik u over huisnamen in onze gemeente. Veelal ging het daarbij om namen waarvan vrij duidelijk was om welke reden ze op de gevels waren geplaatst. Er bestaan echter in ons dorp vele huisnamen waarbij dat niet zo helder is. Ik beloofde u pogingen te doen een aantal van dit soort geheimen aan de verborgenheid te ontrukken. Een fascinerend onderzoek, dat mij in contact bracht met bijzonder hulpvaardige mensen en met de schat aan historische informatie van ons gemeentearchief.

DO MI SI LA DO RE

Enkele jaren geleden wandelden bewoners van de Paulus Potterlaan genietend door het schone Franse land. Heel toevallig viel hun oog op een huis, waarvan de gevel getooid was met *DO MI SI LA DO RE*. Een melodietje? Toen ze het voor zichzelf neurieden klonk het onbekend. Dagen later vielen de puzzelstukjes in elkaar. De noten moesten niet apart gelezen worden doch aan elkaar. En toen werd het duidelijk. Het was een lofuiting op het huis. Het opschrift is een fonetische schrijfwijze in een bepaald soort aanduiding van muzieknoden van de Franse woorden 'domicile adoré' die vertaald kunnen worden met 'aanbiddelijke woning'. Sinds een aantal jaren siert deze huisnaam, extra opgesierd met de corresponderende notenbalk, trots de daklijst van de muziekkamer naast het huis Paulus Potterlaan 27 in Bilthoven.

IN SILVIS

In 1921 kreeg de heer D. Pauw, Nieuwstraat 77 in De Bilt vergunning om aan de rand van de bebouwde kom van Bilthoven een nieuw huis te bouwen. Dat werd de nu nog bestaande woning Nachtegaallaan 7. De ligging van het huis tegen het ongerepte natuurgebied erachter heeft de eerste bewoners waarschijnlijk geïnspireerd tot het geven van de huisnaam *IN SILVIS* (in de bossen). Zoals dat bij meer huisnamen gebeurd is, verdween deze huisnaam lang

geleden onder een verflaag, waarmee het huis opnieuw werd geschilderd. Enkele jaren geleden ontdekte de schilder, die het huis weer van nieuw verfje moest voorzien, op de gevel onder de oude verflaag een paar letters. En na wat krabben en schuren verscheen de oude huisnaam. De huidige bewoner vond dit zo leuk, dat hij de naam *IN SILVIS* weer op dezelfde plaats en in dezelfde belettering op de gevel liet aanbrengen. Hulde voor dit initiatief!

LA GRANGE

Kantonrechter Mr. Pieter I. du Pui woonde al een aantal jaren aan de Laurillardlaan in Bilthoven, toen hij in 1923 een prachtig stuk grond in handen kreeg op de hoek van de Obrechtlaan en de Schubertlaan. De Amersfoortse architect H.A. Pothoven ontwierp voor het gezin Du Pui een statige villa, die de naam kreeg *LA GRANGE* (de schuur). Wat de heer Du Pui ertoe bracht om deze villa, die allesbehalve een schuur is, met deze naam te tooien zal wel altijd een raadsel blijven. Tot 1952 bleef het huis Obrecht-

laan 55 (thans 59) in het bezit van de familie Du Pui. Waarschijnlijk is daarna de huisnaam van de gevel gehaald en er nooit meer op teruggekomen. Het stemt mij vrolijk, van de huidige bewoner te horen dat hij al enige tijd rondliep met de gedachte *LA GRANGE* weer op de gevel te laten aanbrengen. Maar op welke plaats en met welke belettering had de naam oorspronkelijk op het huis gestaan? Dit probleem wil ik graag proberen voor hem op te lossen. Zou dit een teken zijn, dat een herleving van huisnamen gaande is?

BLACK AND WHITE HORS

In 1958 kwam de heer Evert van Ee met zijn gezin vanuit Utrecht naar De Bilt en betrok het huis Kloosterlaan 2. In deze omgeving was genoeg ruimte om zijn liefde voor paarden uit te leven. Een fors aantal jaren geleden bezat hij een prachtig span paarden, genaamd Blacky en Whity. Deze edele viervoeters gaven hem de inspiratie voor de huisnaam, die nu nog steeds de gevel siert met het schildje *BLACK AND WHITE HORS*, geflankeerd door afbeeldingen van deze Blacky en Whity. De heer Evert van Ee is inmiddels overleden. Wanneer Mevrouw

Van Ee ooit van Kloosterlaan 2 vertrekt zal deze bijzondere huisnaam door een van de zonen worden meegeenomen en nog lang in de familie blijven.

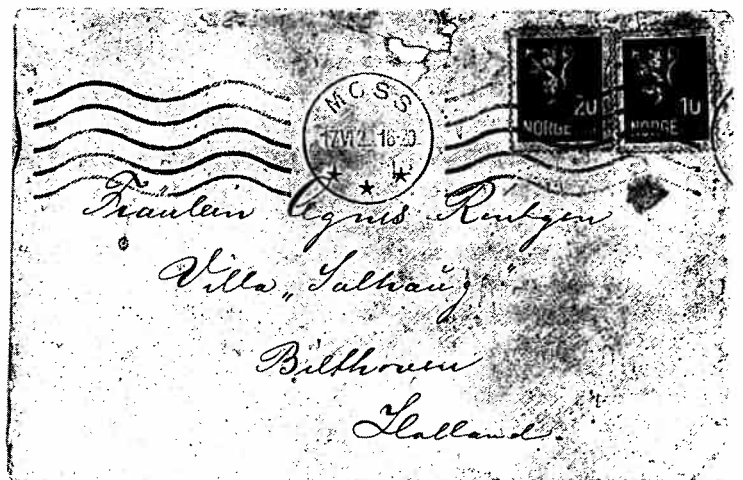
UITKIJK

Begin dertiger jaren woonde de heer Pieter Nehmelman aan de Groen van Prinstererweg 12. Vanuit zijn straat keek hij over de Waterweg het vrije veld in. Een prachtige plek om te gaan wonen. In

1934 vroeg hij de bouwvergunning aan voor een door architect F.Spronk ontworpen woning op Waterweg 25 C. Aan de voorzijde had hij zicht op de Groen van Prinstererweg en aan de achterzijde was er vrij uitzicht over het toen nog onbebouwde gebied. Dit inspireerde hem tot de huisnaam *UITKIJK*. Deze naam werd opgenomen in een gevelsteen in een voor die tijd karakteristieke belettering. Bij een recente schilderbeurt van het huis heeft de huidige bewoonster de in relief uitgevoerde letters door de schilder opnieuw in zwart laten accentueren. Hulde voor deze liefdevolle verzorging!

SOL HAUG

Aanvankelijk leek deze naam op twee verschillende huizen te hebben geprikt. Op Beetslaan 18 en op Ten Katelaan 28. Het bleek echter hetzelfde huis te zijn. In 1923 kreeg namelijk een deel toenmalige Beetslaand de naam Ten Katelaan. Het huis werd in 1920 gebouwd en later in dat jaar betrokken door de heer Julius Röntgen, de oudste zoon van Dr. Julius Röntgen. Julius jr was violist en vormde vóór de Eerste Wereldoorlog met zijn vader en zijn broer Engelbert een trio. Zijn vrouw Margaret Otter was geboortig uit Moss in Noorwegen. Dit ver-

klaart de Noorse achtergrond van de huisnaam *SOL HAUG*, in onze taal 'zonneheuvel'. Bij zo'n huisnaam verwacht je een huis op een heuvel. Maar niets is minder waar. Met hulp van de huidige bewoonster kwam ik er achter, dat *SOL HAUG* was gebouwd in de afgegraven flank van de heuvel, waarop het buurhuis nummer 26 staat en waarvan de uitloper nog in de achtertuin te zien is. Bij een verbouwing van het huis enkele jaren geleden kwam er plotseling een brief uit het plafond omlaag gedwarreld. Een brief, die op 17 juni 1929 uit Noorwegen

verzonden was naar Agnes Röntgen, de oudste dochter van Julius en Margaret. Met de adressering *Villa 'Solhaug', Bilthoven* was deze brief netjes op het juiste adres aangekomen.

ARSJEMASAREAR

Een zeer geheimzinnige naam op de zijgevel van het huis Utrechtseweg 405. Welke taal is dat en wat is de betekenis? Het van achteren naar voren lezen van de naam leidde tot een

minstens even grote puzzel. Een gesprek met de vrouw des huizes leverde een verrassende oplossing op. Enkele jaren geleden kwam zij op het idee haar man op zijn verjaardag te verblijden met een erg origineel geschenk: een eigen naam voor hun home. Alle voorletters van de gezinsleden werden door elkaar gehusseld totdat het woord *ARSJEMASAREAR* te voorschijn kwam. En sindsdien hangt deze huisnaam op een houten schild op de zijgevel van het huis als een groot raadsel voor alle voorbijgangers. Voor de familie zelf heeft het wel een echte betekenis: 'het is hier goed'.

HAAN 1989

In 1927 vroeg de heer W.M.J. Poelmann, afkomstig van Leyenseweg 6 een bouwvergunning aan voor een door architect A.J.Kropholler ontworpen villa, te bouwen op Haydnlaan 36. Het 'landhuisje', zoals het in de bouwvergunning werd aangeduid kreeg de huisnaam *IN DE SCHADUW* mee, waarschijnlijk vanwege de bosrijke omgeving. Deze huisnaam is in de loop van de tijd verdwenen. Bij onze inventarisatie van huisnamen in 1995/96 bleek de gevel van dit huis inmiddels te zijn opgesierd met een plaquette met de afbeelding van een haan en het jaartal 1989. Ook hier stak een verjaardagsgeschenk achter. De naam van de huidige bewoners is Gockel, een Duitse naam. In het Nederlands blijkt het een haan te zijn. Mevrouw Gockel liet voor de verjaardag van haar man deze fraaie plaquette maken en in de gevel metselen. Het was overigens niet hun eerste huis dat de haan als symbool droeg. In Duitsland woonde de familie al eens in een huis genaamd *DAS GOCKELHAUS*.

ding van een haan en het jaartal 1989. Ook hier stak een verjaardagsgeschenk achter. De naam van de huidige bewoners is Gockel, een Duitse naam. In het Nederlands blijkt het een haan te zijn. Mevrouw Gockel liet voor de verjaardag van haar man deze fraaie plaquette maken en in de gevel metselen. Het was overigens niet hun eerste huis dat de haan als symbool droeg. In Duitsland woonde de familie al eens in een huis genaamd *DAS GOCKELHAUS*.

IT MARKE

Het was nog erg rustig in de Bilderdijklaan toen de heer Pieter Hiemstra vanuit Friesland hier in 1925 poolshoogte kwam nemen. Hij was gekozen tot lid van de Tweede Kamer en zocht een aangename woonplek ergens tussen Friesland en Den Haag. Het plekje aan het einde van de Bilderdijklaan beviel hem prima en hij besloot hier zijn nieuwe huis te laten bouwen. Toen de familie begin 1926 de woning Bilderdijklaan 124 betrok prijkte boven de voordeur een gevelsteen met de huisnaam *IT MARKE* (het meertje). De Fries in de heer Pieter Hiemstra had zich niet verloochend en ook het Biltse Meertje achter het huis had invloed gehad op de huisnaamkeuze.

Tot ver in de jaren tachtig werd het huis nog bewoond door mevrouw C.Hiemstra-Ter Brugge, de tweede echtgenote van de heer Hiemstra. Ofschoon de huidige bewoners geen Friezen zijn en het Biltse Meertje al sinds lang gedempt is, prijkt nog steeds *IT MARKE* trots op de gevel. Op de omslag ziet u een foto van de heer Pieter Hiemstra met zijn eerste vrouw mevrouw Minke Hiemstra-Van de(r) Wal samen met de bouwer voor het nieuw gebouwde huis. Deze foto werd door de huidige bewoners in het huis aangehouden en wordt sindsdien zorgvuldig bewaard.

BLIERHERNE

Onze gemeente heeft meer bewoners gekend met een Friese achtergrond. Zo vindt u op de Ten Katelaan 26 een uit 1920 daterend huis, dat tientallen jaren de naam **BLIERHERNE** heeft gedragen. Deze naam betekent: 'blij huisje' Mogelijk was de initiator van deze huisnaam de architect A.A.Reesink, die dit huis heeft laten bouwen en er zelf een aantal jaren heeft gewoond. Een blij mens, die zijn huis zo'n naam mee geeft. De langste tijd, meer dan veertig jaar, werd het bewoond door de familie Van de(r) Bilt, indertijd de exploitant van de sigarenkiosk bij het station.

KRUISBOOG

Tegen de gele stenen van de gevel van het huis Wagnerlaan 31 komt de kruisboog schitterend uit. Geen wonder dat de huidige bewoners er bezwaar tegen hadden toen de vorige eigenaar deze kruisboog van de gevel wilde halen. Het huis werd gebouwd in 1959 naar ontwerp van architect W.M.Weerkamp uit Hilversum. De naam van de opdrachtgever lost ook direct het vraagteken achter de kruisboog op. Het was de heer W.A.M.Boog afkomstig van de Van der Helstlaan 21. U vindt een foto van de gevel in nummer 21 van *De Biltse Grift*.

G.U.N.D.A.

Al jaren prikkelt deze huisnaam op Spoorlaan 25 mijn fantasie. Op het eerste gezicht een vrouwennaam maar waarom dan die

puntjes tussen de letters ? Toevallig trof ik laatst de huidige bewoner thuis. Hoewel hij het plan had de huisnaam te verwijderen, was hij toch benieuwd geworden naar de betekenis ervan. De dochter van de laatste

bewoners, de familie Westeneng, zorgde voor de oplossing van het geheim. Het was inderdaad geen vrouwennaam, maar stond voor *G(un) U(w) N(aaste) D(e) A(rbeid)*. Deze huisnaam is enkele tientallen jaren geleden door de familie Westeneng op de gevel geplaatst en straalt een christelijke levensovertuiging en grote sociale bewegendheid uit.

SLIMLINDE

Boven de voordeur van Steenen Camer 13A prijkt deze bijzondere huisnaam. Een groot raadsel voor mij, tot de voordeur zich opende en de huidige bewoonster mij de betekenis en de achtergrond vertelde. In deze huisnaam eerde zij haar grootvader, Opa Slim. Naast het huis stond aanvankelijk, naar Twentse gewoonte, een rijtje populieren. Die gaven inspiratie tot de eerste huisnaam *DE SLIMME PEPPEL*. Nadat de populieren vanwege hun hoogte gekapt waren, werden een paar linden in de tuin geplaat. De naam *DE SLIMME PEPPEL* heeft toen plaats gemaakt voor een nieuwe ode aan Opa Slim in de huisnaam *SLIMLINDE*.

Ik heb nog heel wat huisnamen in portefeuille, die er om vragen ontraadseld te worden. De speurtocht gaat verder. In een volgend nummer van *De Biltse Grift* kom ik graag weer bij u terug met nieuwe onthullingen.

Bronnen:

- Archief Historische Kring d'Oude School - bestanden Wegen, Bouwaanvragen en Huisnamen.
- Gemeentearchief De Bilt - Dossiers Bouwaanvragen arch.1.733.21.
- Gemeentearchief De Bilt - Dossiers Burgerlijke Stand.
- Gesprekken met bewoners en omwonenden.